

**RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE GOŁDAPSKIM
W 2014 ROKU**

Spis treści

Wstęp	1
1. Analiza bezrobocia według zawodów (grup zawodów)	3
1.1. Bezrobotni według zawodów	3
1.2. Napływ bezrobotnych według zawodów	6
2. Analiza wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej.....	8
3. Analiza zawodów nadwyżkowych i deficytowych	10
3.1. Ranking zawodów deficytowych	11
3.2. Zawody zrównoważone	13
3.3. Ranking zawodów nadwyżkowych	14
Podsumowanie	17

WSTĘP

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych stanowi jedną z form obserwacji lokalnego rynku pracy prowadzoną przez urzędy pracy. Jako niezbędny element polityki przeciwdziałania bezrobociu i promocji zatrudnienia, jest narzędziem pozwalającym na ciągłą i konsekwentną analizę zachodzących na danym obszarze zmian, zarówno w strukturze zatrudnienia jak i strukturze zawodowej osób bezrobotnych.

Rezultatem tego opracowania jest ustalenie relacji między bezrobotnymi zarejestrowanymi w poszczególnych zawodach, a ofertami pracy pozostającymi w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi. Celem zaś jest wskazanie zawodów, na które istnieje wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, zawodów zrównoważonych oraz takich, w których liczba osób zarejestrowanych znacznie przewyższa zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy na ten zawód.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych pełni dwie podstawowe funkcje:

- opisuje rzeczywistość lokalnego rynku pracy, koncentrując się przede wszystkim na różnych aspektach jego nierównowagi;
- pozwala na formułowanie ocen i wniosków dla systemu kształcenia zawodowego, szkolenia bezrobotnych, poradnictwa zawodowego i służyć ma pełniejszemu dopasowaniu popytu na pracę i podaży pracy.

W skali powiatu monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala na:

- dostosowanie poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy;
- podnoszenie jakości usług poradnictwa zawodowego poprzez wskazywanie doradcom zawodowym, zawodów najbardziej poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie;
- określenie zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy kierunków szkoleń osób bezrobotnych;
- planowanie działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu;
- prowadzenie racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, w zakresie przeznaczenia środków na aktywizację zawodową bezrobotnych.

Odbiorcami informacji zawartych w niniejszym monitoringu są:

- lokalne władze oświatowe i dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych;

- lokalne organy samorządowe;
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu powiatu zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy.

W omawianym opracowaniu posłużono się podstawowymi pojęciami z zakresu rynku pracy. Statystyka dotycząca stosowania zawodów i specjalności zarejestrowanych bezrobotnych sporządzona jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2014 r. poz. 1145). Załącznikiem do rozporządzenia jest Struktura klasyfikacji, która stanowi pogrupowany zapis zawodów i specjalności (prac) wykonywanych na rynku pracy. Raport dotyczy wyłącznie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi w 2014 r. i obejmuje stan na koniec 2014 r.

Dla pełniejszego rozpoznania sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy i wskazania zawodów generujących bezrobocie na danym obszarze, opracowany został wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów. Wskaźnik ten określa udział średniej liczby ofert pracy zgłoszonych w ciągu miesiąca przez pracodawców do urzędu pracy w średniej liczbie osób zarejestrowanych w ciągu tego miesiąca jako bezrobotne w danym zawodzie.

Jeżeli wskaźnik ten przyjmuje wartości mniejsze od 0,9 wówczas mamy do czynienia z mniejszym popytem na osoby wykonujące te zawody, niż ich podażą czyli tzw. – zawodem nadwyżkowym. Jeżeli wartości wskaźnika wahają się między 0,9 i 1,1 wówczas mówi się o równowadze podaży i popytu na pracowników wykonujących dany zawód – a mianowicie zawodach zrównoważonych. Kiedy natomiast wartość wskaźnika intensywności przewyższa 1,1 wskazuje tym samym na zawód deficytowy czyli taki, gdzie popyt na pracowników określonego zawodu jest wyższy niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przeprowadzając analizę diagnostyczną wykorzystano ponadto miernik średniej miesięcznej nadwyżki (deficytu) podaży siły roboczej w danym zawodzie. Oznacza to różnicę między średnią miesięczną liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w danym roku, a średnią miesięczną liczbą zgłoszonych ofert pracy w określonym zawodzie w danym roku.

1. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

1.1. Bezrobotni według zawodów

Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi obejmuje swym działaniem teren miasta i gminy Gołdap oraz dwóch sąsiadujących gmin: Dubeninki i Banie Mazurskie. Powiat gołdapski

posiada zróżnicowaną strukturę zarówno społeczną jak i gospodarczą. Na tle innych powiatów województwa warmińsko – mazurskiego odznacza się średnią stopą bezrobocia, która na koniec grudnia 2014 r. wynosiła 21,3%, przy czym odsetek bezrobotnych w skali województwa wynosił 18,9%, w skali kraju natomiast 11,5%. Powiat gołdapski znalazł się za pięćdziesięcioma jeden powiatami w kraju, a jednocześnie za następującymi dziesięcioma powiatami w województwie: piskim (29,8%), kętrzyńskim (29,7%), braniewskim (29,5%), węgorzewskim (27,1%), bartoszyckim (27,5%), elbląskim (26,0%), lidzbarskim (24,8%), działdowskim (23,5%), ełckim (22,9%) oraz szczycieńskim (22,4%). W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego obserwujemy zjawisko zmniejszenia odsetka bezrobotnych o 3,3 punktu procentowego.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi zarejestrowanych było 1991 bezrobotnych, w tym 1185 kobiet, a także 144 osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. W porównaniu do analogicznego okresu 2013 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 403 osoby, natomiast w porównaniu do stycznia 2014 – o 509 osób. Grupa kobiet figurujących w ewidencji PUP zmniejszyła się o 171 osób. Spośród ogólnej liczby bezrobotnych 60,1% (czyli 1197 osób, w tym 713 kobiet) stanowili bezrobotni zamieszkali na wsi.

W statystykach bezrobocia powiatu gołdapskiego obserwuje się różnicę w liczbie osób zarejestrowanych w poszczególnych zawodach. Największą grupę osób pozostających bez zatrudnienia stanowią bezrobotni nie posiadający kwalifikacji zawodowych. Na koniec 2014r. w PUP w Gołdapi zarejestrowanych było 514 osób *bez zawodu*, posiadających wykształcenie podstawowe, gimnazjalne bądź średnie ogólnokształcące. Stanowiły one 25,82% ogółu zarejestrowanych. Wśród nich 30 osób czyli 5,84% to tegoroczni absolwenci. Należy zwrócić przy tym uwagę na fakt, że absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, techników, oraz szkół policealnych kończąc szkołę nie posiadają dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Są zatem rejestrowani jako osoby *bez zawodu*. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, zwany egzaminem zawodowym, oceniający poziom opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu przeprowadzany jest jeden raz w ciągu roku szkolnego – w okresie od czerwca do sierpnia, w terminie ustalonym przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Absolwent, który zdał egzamin zawodowy, otrzymuje dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe i dopiero po przedłożeniu go w urzędzie absolwentowi można przypisać odpowiednie kwalifikacje.

Sytuacją niezmienną od kilku lat jest fakt, iż ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych bez zawodu stanowią bezrobotne kobiety 365 (71,01%). Również wśród

bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy przewagę liczebną zanotowano wśród kobiet, bowiem stanowiły one 75,96% długotrwale bezrobotnych.

Szczegółowe informacje dotyczące najliczniejszych grup bezrobotnych wg zawodów zawiera poniższa tabela. Przedstawia ona trzydzieści zawodów o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (1477 osób, co stanowi 74,18%). Zestawiono w niej zawody, w których zarejestrowanych było 10 lub więcej osób.

Tabela 1. Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni			Bezrobotni powyżej 12 miesięcy	
			ogółem	%	kobiety	ogółem	kobiety
1.	522301	Sprzedawca	108	7,31	102	31	29
2.	512001	Kucharz	77	5,21	71	32	32
3.	515303	Robotnik gospodarczy	75	5,08	24	20	7
4.	931301	Robotnik budowlany	43	2,91	0	6	0
5.	752205	Stolarz	40	2,71	6	6	2
6.	722204	Ślusarz	39	2,64	8	8	3
7.	331403	Technik ekonomista	36	2,44	30	15	13
8.	512002	Kucharz małej gastronomii	31	2,10	23	10	9
9.	753105	Krawiec	31	2,10	31	11	11
10.	613003	Rolnik	29	1,96	17	12	8
11.	611306	Ogrodnik terenów zieleni	27	1,83	19	10	8
12.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	25	1,69	2	7	0
13.	242217	Specjalista administracji publicznej	24	1,63	17	7	7
14.	753303	Szwaczka	24	1,63	23	11	10
15.	931205	Robotnik drogowy	24	1,63	7	3	1
16.	611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	20	1,35	14	14	10
17.	621002	Robotnik leśny	20	1,35	8	5	2
18.	711202	Murarz	20	1,35	0	6	0

19.	314207	Technik rolnik	19	1,28	14	9	9
20.	911207	Sprzątaczką biurową	19	1,28	19	7	7
21.	751201	Cukiernik	17	1,15	17	9	9
22.	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	15	1,02	1	5	1
23.	513101	Kelner	13	0,88	12	6	5
24.	962201	Pracownik prac dorywczych	13	0,88	6	1	0
25.	834103	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych	12	0,08	0	5	0
26.	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	11	0,75	11	1	1
27.	834101	Kierowca ciągnika rolniczego	11	0,75	0	4	0
28.	311504	Technik mechanik	10	0,68	0	4	0
29.	334306	Technik administracji	10	0,68	6	4	3
30.	522305	Technik handlowiec	10	0,68	9	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie T-I/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim. Stan w końcu 2014 r. Wartości procentowe odniesione zostały do liczby osób bezrobotnych posiadających zawód tj. 1477.

Sytuacja na gołdapskim rynku pracy wskazuje na przeważającą liczbę bezrobotnych *sprzedawców, kucharzy, robotników gospodarczych i robotników budowlanych*. Z danych statystycznych wynika, że od lat są to największe grupy zawodowe. Wszystkie cztery wymienione zawody w omawianym okresie należą do grupy zawodów nadwyżkowych. Zawody te, patrząc na wpływające oferty pracy powinny znajdować zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy. Duża liczba zarejestrowanych osób w tych zawodach oznaczać może, że poziom reprezentowanych przez nich umiejętności, nie odpowiada wymogom rynku pracy, bądź sami bezrobotni nie są zainteresowani podjęciem zatrudnienia w tych zawodach.

1.2. Napływ bezrobotnych według zawodów

Strukturę bezrobocia obrazuje między innymi rotacja związana z rejestrowaniem i wyrejestrowaniem osób z ewidencji PUP w Gołdapi. Od stycznia do końca grudnia 2014 r. zarejestrowało się 3089 osób (w tym 1409 kobiet), a wykreśliło się z ewidencji 3492 osoby, (w tym 1580 kobiet).

W analizowanym okresie w grupie *bez zawodu* zarejestrowało się 857 osób, tj. 27,74% ogółu rejestracji. Z ogólnej liczby rejestrujących się do dnia 31.12.2014 r. – 269 osób to

absolwenci różnych szkół i uczelni (w tym 127 osób tj. 47,21% bez zawodu). Wśród osób posiadających zawód (ogólnej liczby 2232), najwięcej zarejestrowało się w zawodach przedstawionych w poniższej tabeli. Przedstawione dane dotyczą zarówno napływu bezrobotnych jak i liczby osób pozostających w ewidencji urzędu w końcu 2014 r. w danym zawodzie. Zestawiono tu zawody, w których zarejestrowanych było co najmniej 14 osób.

Tabela 2. Zestawienie nowych rejestracji i pozostających w ewidencji

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni	
			napływ w 2014 r.	pozostający w ewidencji na koniec 2014 r.
1.	522301	Sprzedawca	156	108
2.	752205	Stolarz	126	40
3.	515303	Robotnik gospodarczy	96	75
4.	722204	Ślusarz	92	39
5.	931301	Robotnik budowlany	88	43
6.	512001	Kucharz	77	77
7.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	77	25
8.	711202	Murarz	76	20
9.	512002	Kucharz małej gastronomii	41	31
10.	611306	Ogrodnik terenów zieleni	38	27
11.	931205	Robotnik drogowy	38	24
12.	242217	Specjalista administracji publicznej	37	24
13.	331403	Technik ekonomista	33	36
14.	613003	Rolnik	30	29
15.	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	29	15
16.	753105	Krawiec	26	31
17.	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	25	9
18.	314207	Technik rolnik	23	19
19.	522305	Technik handlowiec	22	10
20.	621002	Robotnik leśny	21	20

21.	834103	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych	21	12
22.	962201	Pracownik prac dorywczych	21	13
23.	911207	Sprzątaczką biurową	21	19
24.	753303	Szwaczka	19	24
25.	235914	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	16	9
26.	311504	Technik mechanik	16	10
27.	932101	Pakowacz	16	10
28.	751204	Piekarz	16	8
29.	818205	Palacz kotłów centralnego ogrzewania wodnych rusztowych	14	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: T-I/P-2 Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie gołdapskim w 2014 r. i T-I/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim. Stan w końcu 2014 r.

Obserwowana na gołdapskim rynku pracy rotacja pracowników sektora handlowego powoduje ciągły napływ osób w zawodzie *sprzedawcy*. Kolejne wiodące zawody *stolarz, robotnik gospodarczy, ślusarz, robotnik budowlany i kucharz*.

2. ANALIZA WOLNYCH MIEJSC PRACY I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

Niezwykle ważnym elementem oceny rynku pracy, która pozwala określić skalę nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodów, jest analiza ofert pracy. Analiza dotyczy sum ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi, w poszczególnych miesiącach 2014 r., skorygowanej o liczbę ofert, które z różnych przyczyn zostały anulowane przez pracodawców. Przez oferty pracy dla celów stworzenia monitoringu zawodów, należy rozumieć zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia, oraz przyjęte do realizacji miejsca aktywizacji zawodowej, tj. np. staż.

Część pracodawców, spośród wielu firm działających na terenie powiatu gołdapskiego składa do PUP w Gołdapi zapotrzebowanie na pracowników. Należy jednak pamiętać o tym, że publiczne pośrednictwo pracy jest przez wielu pracodawców traktowane jako alternatywny sposób poszukiwania pracowników. W tym zakresie pracodawcy wykorzystują także inne dostępne formy pozyskania personelu. Mając na uwadze konieczność marketingowego podejścia do pozyskiwania wolnych miejsc pracy, pośrednik ds. kontaktów z pracodawcami Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi w omawianym okresie zainicjował wiele kontaktów z pracodawcami. Spotkania te odbywały się w siedzibach przedsiębiorców. Zorganizowano

również 30 giełd pracy, w których udział wzięło 378 osób bezrobotnych. W omawianym okresie pozyskano 1245 ofert pracy, w tym 472 miejsca aktywizacji zawodowej. Liczba pozyskanych ofert była o 245 wyższa w porównaniu do roku 2013.

Analizując zgłoszone do urzędu wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej należy wziąć pod uwagę ich specyfikę. W omawianym okresie 62,08% (773 oferty) dotyczyły zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, natomiast 37,91% (472 oferty) – miejsc aktywizacji zawodowej, w tym: 356 miejsc do odbycia stażu, 114 miejsc prac społecznie użytecznych i 2 miejsca przygotowania zawodowego dorosłych.

Większość pozyskanych ofert (662, a więc 53,2%) dotyczyła zatrudnienia subsydiowanego. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w znacznym stopniu odnosiły się do stanowisk nie wymagających kwalifikacji np. *robotnik gospodarczy*, które z powodzeniem może wykonywać osoba bez zawodu.

Tabela 3. Oferty pracy wg zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy	
			zgłoszone w 2014 r.	w końcu 2014 r.
1.	515303	Robotnik gospodarczy	132	0
2.	722204	Ślusarz	126	42
3.	522301	Sprzedawca	82	0
4.	931301	Robotnik budowlany	53	0
5.	721204	Spawacz metodą MAG	41	17
6.	613003	Rolnik	40	1
7.	816026	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	35	0
8.	931205	Robotnik drogowy	29	0
9.	411004	Technik prac biurowych	28	0
10.	911207	Sprzątaczką biurową	26	0
11.	941201	Pomoc kuchenna	23	0
12.	962201	Pracownik prac dorywczych	22	0
13.	513101	Kelner	15	0
14.	921401	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	15	0
15.	422602	Recepcjonista	13	0

16.	911203	Pokojowa	12	0
17.	722308	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	11	10
18.	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	11	0
19.	432103	Magazynier	10	0
20.	531202	Asystent nauczyciela przedszkola	10	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie T-I/P-3 *Oferty pracy wg zawodów w powiecie gołdapskim w 2014 r.*

Powyższa tabela przedstawia oferty wolnego miejsca zatrudnienia (w tym stażu i innych subsydiowanych miejsc pracy) w tych zawodach, w których zapotrzebowanie w ciągu 2014 r. przekroczyło 10 miejsc pracy. Uszeregowane zostały one od zawodów zawierających największą liczbę ofert, do zawodów o najmniejszej liczbie miejsc pracy.

3. ANALIZA ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH I DEFICYTOWYCH

W celu zakwalifikowania danego zawodu do grup zawodów nadwyżkowych lub deficytowych jak wspomniano we wstępie dokonano uszeregowania zawodów elementarnych przy wykorzystaniu wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów. Dla przypomnienia – rozumiany jest on jako udział średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w danym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, w danym okresie. Analizując dane dotyczące poszczególnych zawodów pod względem wielkości wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów wyróżniono zawody nadwyżkowe, deficytowe i wykazujące równowagę na rynku pracy – zawody zrównoważone.

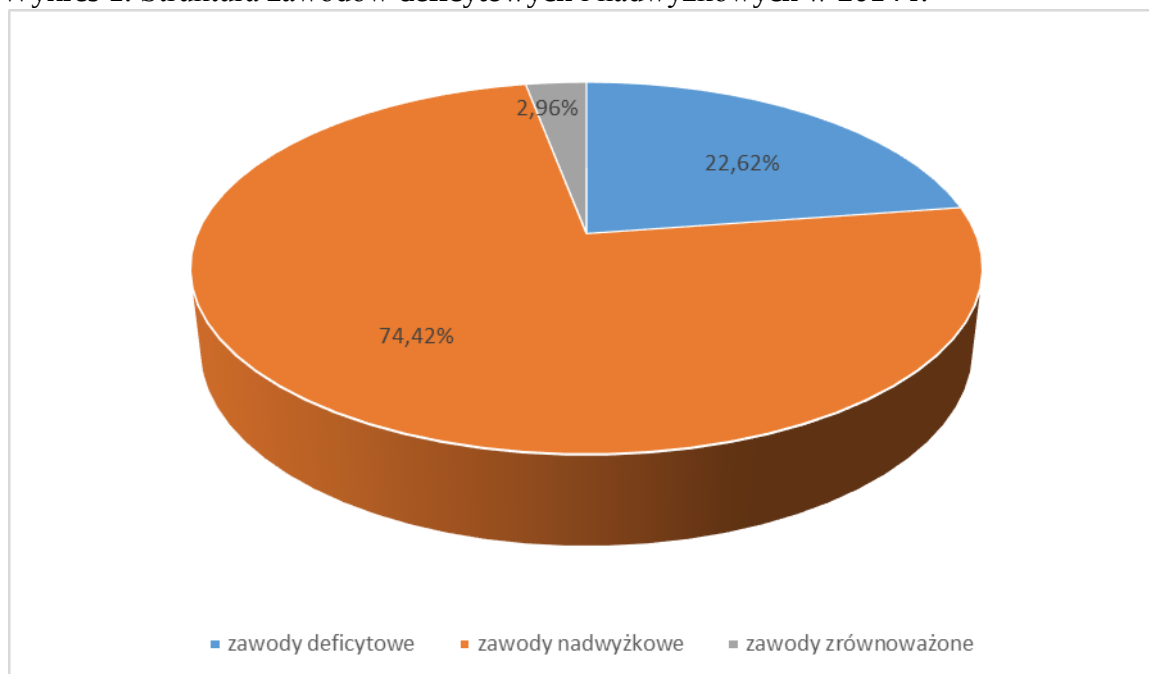
Wyniki identyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę nie mogą jednak precyzyjnie określić rzeczywistej skali zjawiska. Wynika to m.in. z faktu, że część bezrobotnych jest klasyfikowana w zawodzie wyuczonym, a część w zawodzie wykonywanym. Dodatkowo wielu bezrobotnych dysponuje umiejętnościami nie ograniczającymi się tylko do jednego zawodu. W chwili rejestracji są oni klasyfikowani w ewidencji pod jednym kodem zawodowym (ostatnio wykonywanym lub wyuczonym). Bezrobotny posiadający kilka zawodów może, zatem – w zależności od potrzeb rynku pracy – podjąć zatrudnienie zarówno w zawodach nadwyżkowych jak i deficytowych.

Na koniec 2014 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi zarejestrowanych było 1477 bezrobotnych posiadających zawód, w okresie tym zgłoszono 1245 ofert.

Dane wynikowe z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych za 2014 r. wskazują, że wśród 473 zawodów, w których zgłoszono oferty pracy i/lub zarejestrowali się

bezrobotni, można wyodrębnić 352 zawody nadwyżkowe, 107 zawodów deficytowych oraz 14 zawodów zrównoważonych. Pomijając jednak maksymalny wskaźnik deficytu (65 zawodów), bądź nadwyżki (298 zawody), który wynika z braku osób zarejestrowanych w danym zawodzie, w danym okresie przy napływie ofert pracy w tym zawodzie, bądź odwrotnie, mamy do czynienia z 96 zawodami. Poniższy wykres przedstawia strukturę zawodów z uwzględnieniem zawodów o maksymalnych wartościach wskaźnika.

Wykres 1. Struktura zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w 2014 r.

3.1. Ranking zawodów deficytowych

W powiecie gołdapskim na koniec 2014 r. 22,62 % stanowiły zawody o wartości wskaźnika większej od 1,1 - tzw. zawody deficytowe. Analizując sześciocyfrowe kody zawodów odnotowano 107 zawodów deficytowych, z czego w przypadku 65 zawodów wskazano maksymalną (MAX) wartość wskaźnika intensywności deficytu. Zawody te określa się jako zawody maksymalnie deficytowe. Wartość MAX wskaźnika intensywności informuje o sytuacji, w której pracodawcy zgłosili zapotrzebowanie na wymienione zawody, natomiast w ewidencji urzędu nie było zarejestrowanych bezrobotnych posiadających takie kwalifikacje. Gdy wskaźnik osiąga wartość MAX wówczas wartość liczbowa nie może być podana ze względu na reguły matematyczne (dzielenie przez 0).

Wykaz pozostałych zawodów deficytowych wraz ze średnią miesięczną ofert pracy i średnią miesięczną liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w 2014 r. przedstawia tabela nr 4.

Rozpatrując zawody deficytowe należy pamiętać, iż do wskaźników wliczone zostały oferty związane z refundowanymi miejscami pracy: staże, jak też prace społecznie użyteczne.

Tabela 4. Zawody deficytowe

Ranking zawodów deficytowych od najwyższego poziomu deficytu					
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014 r.		wskaźnik intensywności deficytu zawodów (+)
			średnia miesięczna liczba ofert pracy	średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	
1.	721204	Spawacz metodą MAG	3,4167	0,0833	41,0000
2.	816026	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	2,9167	0,1667	17,5000
3.	531202	Asystent nauczyciela przedszkola	0,8333	0,0833	10,0000
4.	411004	Technik prac biurowych	2,3333	0,2500	9,3333
5.	343901	Animator kultury	0,5000	0,0833	6,000
6.	412001	Sekretarka	0,5000	0,0833	6,000
7.	932913	Sortowacz	0,3333	0,0833	4,000
8.	621003	Wozak zrywkarz	0,2500	0,0833	3,0000
9.	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,2500	0,0833	3,0000
10.	962105	Goniec	0,5000	0,1667	3,0000
11.	962906	Woźny	0,6667	0,2500	2,6667
12.	911203	Pokojowa	1,0000	0,4167	2,4000
13.	264201	Dziennikarz	0,1667	0,0833	2,0000
14.	524902	Doradca klienta	0,3333	0,1667	2,0000
15.	532901	Pomoc apteczna	0,1667	0,0833	2,0000
16.	611310	Ogrodnik - uprawy pod osłonami	0,1667	0,0833	2,0000
17.	712501	Monter / składacz okien	0,1667	0,0833	2,0000
18.	721104	Modelarz odlewniczy	0,1667	0,0833	2,0000
19.	752309	Tartacznik	0,5000	0,2500	2,0000
20.	811105	Operator koparko - ładowarki	0,3333	0,1667	2,0000

21.	912102	Pracznia	0,1667	0,0833	2,0000
22.	931203	Meliorant	0,6667	0,3333	2,0000
23.	941201	Pomoc kuchenna	1,9167	1,0833	1,7692
24.	422602	Recepcjonista	1,0833	0,6667	1,6250
25.	325402	Technik masażysta	0,2500	0,1667	1,5000
26.	532902	Pomoc dentystyczna	0,2500	0,1667	1,5000
27.	721102	Formierz odlewnik	0,7500	0,5000	1,5000
28.	834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	0,7500	0,5000	1,5000
29.	613003	Rolnik	3,3333	2,4167	1,3793
30.	515303	Robotnik gospodarczy	11,0000	8,0000	1,3750

Źródło: Opracowanie własne na podstawie T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w 2014 r.

Na czele listy zawodów deficytowych znalazł się zawód *spawacz metodą MAG*. Jest to zawód podobnie jak *kierowca operator wózków jezdniowych* uzyskiwany w formie kursowej, natomiast znaczna część osób bezrobotnych w momencie rejestracji sklasyfikowana jest w zawodzie wyuczonym, a część w wykonywanym i umieszczana w ewidencji komputerowej pod jednym kodem zawodu. Natomiast ukończone kursy, wpisane są w zakładce uprawnienia i nie są brane do statystyk rynku pracy, pomimo że szereg osób przypisana do innego zawodu ma kwalifikacje i uprawnienia aby pracować np. jako spawacze bądź operatorzy wózków jezdniowych.

W przypadku niektórych zawodów o jego deficytowości decydować może również fakt, iż stosunkowo duża liczba zgłoszonych ofert pracy wynika z tego, że pracodawcom z różnych powodów ciężko jest znaleźć odpowiednich kandydatów i swoje zapotrzebowanie regularnie powtarzają.

3.2. Zawody zrównoważone

Przez zawód zrównoważony należy rozumieć zawód, na który występuje na danym rynku pracy takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, wyłoniono 14 zawodów zrównoważonych i stanowiły one 2,96% ogólnej liczby zawodów. Rynek pracy jest rynkiem dynamicznym i trudno o wyodrębnienie profesji w trwałej równowadze.

Wykaz zawodów zrównoważonych przedstawia poniższa tabela, przy czym nie można pominąć faktu, iż do wyliczenia wskaźnika wzięto pod uwagę oferty, z których znaczny odsetek stanowią również oferty stażu czy innych subsydiowanych miejsc pracy.

Tabela 5 . Zawody zrównoważone

Ranking zawodów zrównoważonych					
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014 r.		Poziom równowagi zawodu (+/-)
			średnia miesięczna liczba ofert pracy	średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	
1.	244103	Zarządca nieruchomości	0,0833	0,0833	1,0000
2.	263401	Psycholog	0,0833	0,0833	1,0000
3.	321402	Technik dentystyczny	0,0833	0,0833	1,0000
4.	325905	Opiekunka dziecięca	0,3333	0,3333	1,0000
5.	343203	Florysta	0,1667	0,1667	1,0000
6.	514101	Fryzjer	0,7500	0,8333	0,9000
7.	524601	Wydawca posiłków / bufetowy	0,0833	0,0833	1,0000
8.	531103	Opiekunka dzieci w drodze do szkoły	0,0833	0,0833	1,0000
9.	633001	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	0,0833	0,0833	1,0000
10.	712202	Głazurnik	0,0833	0,0833	1,0000
11.	713202	Lakiernik proszkowy	0,0833	0,0833	1,0000
12.	732290	Pozostali drukarze	0,0833	0,0833	1,0000
13.	933304	Robotnik magazynowy	0,0833	0,0833	1,0000
14.	962201	Pracownik prac dorywczych	1,8333	1,7500	1,0476

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w 2014 r.

3.3. Ranking zawodów nadwyżkowych

Przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który na rynku pracy występuje mniejsze zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Na gołdapskim rynku pracy 352 zawody i specjalności nie wymienionych w grupie zawodów

deficytowych i zrównoważonych to zawody nadwyżkowe. Z wymienionej grupy zawodów w przypadku aż 298 zawodów mamy do czynienia z zawodami, w których nie zgłoszono żadnej oferty pracy, natomiast w badanym okresie zarejestrowali się bezrobotni. Są to tzw. zawody maksymalnie nadwyżkowe, dla których wartość wskaźnika intensywności (deficytu) zawodu równa jest 0,0000. Dla osób reprezentujących wspomniane zawody to najmniej korzystna sytuacja na rynku pracy. Zalicza się do nich między innymi takie zawody jak: *biotechnolog, położna i główny księgowy*.

Warto zauważyć, że ranking zawodów nadwyżkowych jest zdecydowanie bardziej rozbudowany niż w przypadku zawodów deficytowych – wynika to z „nadwyżkowego” charakteru całego rynku pracy oraz bardziej wyrazistych wskaźników nadwyżki. Poniższa tabela zawiera 30 zawodów nadwyżkowych występujących w powiecie gołdapskim, wyodrębnionych na podstawie powyższego wskaźnika deficytowości.

Tabela 6. Zawody nadwyżkowe

Ranking zawodów nadwyżkowych od największego wskaźnika nadwyżki					
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014 r.		Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów (-)
			średnia miesięczna liczba ofert pracy	średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	
1.	432103	Magazynier	0,8333	1,0000	0,8333
2.	931205	Robotnik drogowy	2,4167	3,0833	0,7838
3.	722314	Tokarz w metalu	0,5833	0,7500	0,7778
4.	332203	Przedstawiciel handlowy	0,1667	0,2500	0,6667
5.	752305	Pilarz	0,3333	0,5000	0,6667
6.	814204	Operator maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych	0,1667	0,2500	0,6667
7.	921301	Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	0,1667	0,2500	0,6667
8.	228301	Fizjoterapeuta	0,4167	0,6667	0,6250
9.	931301	Robotnik budowlany	4,4167	7,3333	0,6023
10.	331301	Księgowy	0,5000	0,8333	0,6000
11.	522301	Sprzedawca	6,8333	13,0000	0,5256
12.	213203	Inżynier leśnictwa	0,0833	0,1667	0,5000

13.	213207	Inżynier zootechniki	0,0833	0,1667	0,5000
14.	752208	Stolarz meblowy	0,1667	0,3333	0,5000
15.	753402	Tapicer	0,1667	0,3333	0,5000
16.	833101	Kierowca autobusu	0,0833	0,1667	0,5000
17.	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,9167	1,9167	0,4783
18.	751201	Cukiernik	0,4167	0,9167	0,4545
19.	751204	Piekarz	0,5000	1,1667	0,4286
20.	243106	Specjalista do spraw marketingu i handlu	0,1667	0,4167	0,4000
21.	216602	Grafik komputerowy multimediiów	0,0833	0,2500	0,3333
22.	233008	Nauczyciel języka angielskiego	0,0833	0,2500	0,3333
23.	621002	Robotnik leśny	0,5833	1,7500	0,3333
24.	712101	Dekarz	0,0833	0,2500	0,3333
25.	811104	Operator koparki	0,0833	0,2500	0,3333
26.	222101	Pielęgniarka	0,2500	0,8333	0,3000
27.	234201	Nauczyciel przedszkola	0,2500	0,8333	0,3000
28.	741201	Elektromechanik	0,0833	0,3333	0,2500
29.	814302	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury	0,0833	0,3333	0,2500
30.	818205	Palacz kotłów centralnego ogrzewania wodnych rusztowych	0,2500	1,1667	0,2143

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w 2014 r.

Powyższa tabela wskazuje na trudną sytuację na lokalnym rynku pracy. Wielu bezrobotnych ma trudności ze znalezieniem pracy w posiadanym zawodzie. Wiąże się to często z faktem, że mimo posiadania przez osobę bezrobotną wymaganego przez pracodawcę zawodu, nie spełnia ona innych wymagań stawianych w procesie rekrutacji takich jak np. odpowiednie doświadczenie czy inne dodatkowe umiejętności i uprawnienia. Ponadto należy podkreślić, że wśród bezrobotnych występuje zjawisko dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych, co w efekcie utrudnia a czasem uniemożliwia powrót na rynek pracy. Ponadto rozpatrując konkretne zawody i profesje, nie uwzględniamy podobieństwa kwalifikacyjnego niektórych z nich.

PODSUMOWANIE

W oparciu o sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę napływu bezrobotnych oraz ofert pracy zgłoszonych w PUP w Gołdapi w 2014 r., nasuwają się następujące wnioski:

- w ciągu minionego roku w powiecie gołdapskim nastąpiło korzystne zjawisko spadku stopy bezrobocia, która na koniec 2014 r. wynosiła 21,3% (koniec 2013 r. - 25,00 %),
- gołdapski rynek pracy nadal jest wysoce nadwyżkowy biorąc pod uwagę maksymalne wskaźniki. Natomiast wykluczając zawody o maksymalnej wartości dla wskaźnika nadwyżki bądź deficytu na gołdapskim rynku pracy notuje się mniej więcej równowagę pomiędzy liczbą zawodów nadwyżkowych i deficytowych (54/42),
- administracja publiczna, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo handel i usługi, to sektory, które zgłosiły najwięcej wolnych miejsc zatrudnienia i stażu,
- większość ofert pracy zgłaszanych do urzędu kierowana jest do osób posiadających niskie kwalifikacje zawodowe i dotyczy stanowisk przy pracach prostych i nie wymagających specjalnych kwalifikacji, gdzie wystarczy przeszkolić potencjalnych pracowników,
- duża liczba bezrobotnych zarejestrowanych w tutejszym urzędzie (25,82%) nie posiada żadnego zawodu, niezbędne jest zatem stałe podejmowanie działań zmierzających do umożliwienia zdobycia zawodu czy też podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji,
- coraz częściej obserwowana jest również sytuacja bezrobocia dobrowolnego. Bardzo często osoby bezrobotne nie akceptują oferowanej im pracy, płacy albo warunków i okoliczności zatrudnienia ze względu np. na porównanie kosztów i korzyści związanych z zatrudnieniem i bezrobociem. Istotne jest więc rozbudzenie w bezrobotnych świadomości zawodowej i pożądanej na rynku pracy motywacji do pracy i motywacji osiągnięć.

Przeprowadzony monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych według metodologii zawartej w *Zaleceniach* pozwala dostrzec pewne tendencje występujące na gołdapskim rynku pracy. Należy jednak podkreślić fakt, że przedstawione wyniki badań, w obecnej formie, nie są w stanie określić rzeczywistej skali zjawiska w przedmiotowym zakresie. Ograniczając się do statystyki prowadzonej przez urzędy pracy nie mamy obrazu całego rynku pracy, gdyż urzędy nie dysponują całością ofert zatrudnienia. Dotyczy to zwłaszcza zatrudniania osób z grupy specjalistów, gdzie główne kanały rekrutacji to prywatne firmy pośrednictwa pracy, ogłoszenia w prasie i Internecie. Ponadto wyniki monitoringu nie

posiadają elementów prognozy i opisują jedynie aktualną sytuację na rynku pracy, co szczególnie dla potrzeb edukacji może być niewystarczające. Kształcenie bowiem jest procesem długofalowym i wymaga prognozy przyszłego popytu na kwalifikacje, a w monitoringu brak jest jakichkolwiek elementów prognozy.

Uzupełnieniem raportu dającym szerszy ogłód na sytuację lokalnego rynku pracy powiatu gołdapskiego może stanowić „Działalność Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi. Podsumowanie 2014 r.”

Sporządziła: Bożena Iwanicka

Zatwierdził
(-) Wojciech Hołdyński
Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy
w Gołdapi